

GYELETÉRTÉS

POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egy hónapra 12:50 K Félévre . . . 75— K
Negyedévre 37:50 K Egész évre. 150— K

EGYES SZÁM ÁRA 50 FILLÉR.
Kapható az összes dohánytözsdékben,
utcai árusítóknál.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Ferencz József-ut 26., I. em. (passage)
a városi bérházban.

Mardaescu tábornok megsemmisítette Szomjas Gusztáv kormánybiztosi kinevezését.

Mintegy 10 nappal ezelőtt a budapesti „Reggeli Hírek” című lap, majd a hivatalos „Budapesti Közlöny” is közölte, hogy a kormány Szomjas Gusztáv földbirtokost kinevezte Hajdu, Szabolcs és Szatmár vármegyék kormánybiztosává. Ezt a kinevezést most megsemmisítette Mardaescu tábornok, az erdélyi román csapatok főparancsnoka a követi ez 34. számú rendeletével.

Az erdélyi román csapatok Főhadserg parancsnoksága.

34. sz. rendelet.

Mi, Erdélyi csapatok főparancsnoka, az ország védelme érdekében, látván, hogy az 1919 szeptember hó 10-én megjelent „Budapesti Közlöny” 106. számában közzétett, hogy a jelenlegi magyar kormány Szomjas Gusztáv földbirtokost kinevezte Hajdu, Szabolcs, Szatmár vármegyék és Szatmárnémeti város kormánybiztosává, Péchy István járási főszolgabíró Szatmár vármegye és Szatmárnémeti város kormánybiztos helyettesévé:

Elrendeljük:

Megsemmisítjük ezen kinevezést, miután egy olyan területre vonatkozik, mely Romániához tartozik s így érinti a Román állam szuverenitását, mely egyedül hivatalos és jogosult a közigazgatás szervezésére.

Erdélyi román csapatok főparancsnoka:

Mardaescu, tábornok.

Az olaszok megszállták az új határokat.

Bécs, szeptember 26. Olasz csapatok véglegesen megszállták a határt Dél-Tiroiban. Moran és Bozen városokban határőrségparancsnokságokat állítottak föl. (Dacia.)

Gazdasági szerződés Románia és Anglia közt.

Bukarest, szeptember 26. Anglia és Románia között gazdasági szerződés jött létre. Anglia 100 millió paundsterling hitelt adott Romániának, amelyért árakat vásárol Angliában. (Dacia.)

Mit mond Szerényi a politikai helyzetről?

Szerényi József, volt kereskedelmi minisztert fölkereste egyik fővárosi lap munkatársa, akinek a politikai helyzetről a következőket mondotta:

— A helyzetet a lehető legszomorúbbnak látom. A bolsevizmus után

az összes polgári elemeknek kivétel nélkül egyesülniök kellett volna

abban a célban, hogy az országot megmentsek. Ily egyesülés éppen úgy imponált volna az ententének, mint amennyire árt szemben nekünk az a marakodás és tülekedés, amely a polgári társadalom különböző rétegei között megnyilvánul és a mai helyzetet eredményezi. A polgári táborban csak egy kérdés képezhetne ma eltérést. Nevezetesen, hogy

királyság, vagy köztársaság legyen-e a magyar államforma.

Minden más kérdésnek háttérbe kell szorulnia: pártpolitikának, vagy nagy programoknak nincsen most ideje.

Somssich gróf az új külügyminiszter.

A budapesti „Reggeli Hírek” írja:

Somssich József gróf a külföldről való visszatérése alkalmával csak rövid pihenőt akart itt tartani, hogy azután birtokára látogathasson el, amelyet a proletárdiktatura alatt nem volt alkalma látni. Pesten érte Friedrich miniszterelnök felszólítása a külügyi tárca elvállalására, amelyet habozás nélkül el is fogadott, mert az volt a meggyőződése, hogy most minden más szempont félretételével arra a helyre kell állnia, ahová a haza szólítja. A külügyminiszter gondjai között csak a napokban szakított magának időt, hogy ellátogasson csöri magyarjaihoz, akiket már régen nem látott. A falu népe a visszatért földesúrnak a rend, a jog és a magyarság együtartozásának szimbólumát érezte meg és spontán ünneplést rendezett számára. A magyar földműves és földesura meghitt viszonya az ünneplésben olyan őszinte lelkeséssel jelentkezett, a falu annyira elhalmozta gazdáját a szeretet és ragaszkodás kifejezéseivel, hogy Magyarország külügyminisztere bizonyára

— Mi volna a nemzetgyűlés feladata?

— Az összehívandó nemzetgyűlésnek nem lehet rendes országgyűlési jellege. Annak

egyedüli feladata az államforma meghatározása,

annak megfelelően az új magyar alkotmány elkészítése, amelynek keretében a véglege választójog is tartozik, a megkötendő béke ratifikálása és a halasztást nem tűrő pénzügyi és gazdasági törvények megalkotása. Ha ezen feladatait a nemzetgyűlés megoldotta, fel kell oszlani és

a rendes képviselőválasztásokat kiírni,

ekkor lesz helyén a polgári társadalomnak pártok szerint csoportosulni, mert a rendes politikai élet csak ekkor indulhat meg. Az említett feladatok megoldásában a társadalom egységének hiánya egyenesen végzetessé válhatik. Így is lényegében két csoport fog egymással szemben állni: a polgári és a sebészlista társadalom.

mindig szeretettel fog visszagondolni diplomáciai pályáján a csöri kedves emlékre, amelyből bizalmat és utmutatást meríthet további működésére is.

Hogy játszik ki a németek a békeszerződést?

A párisi *Le Pays* írja: A németek Mexikóba, amely egyike azoknak a kevés számú államoknak, amelyek nem üzentek háborút Németországnak. 250.000 embert küldtek azért, hogy ott hadianyagok és municiók gyártására műhelyeket építsenek. A békeszerződés ugyanis megtiltotta a németeknek, hogy municiót gyárthassanak Németországban, de nem tiltotta meg azt, hogy külföldön gyárthassanak maguknak hadianyagot.

A német tisztok, akikre most nincs szüksége a hadseregnek, közoktatók lettek a nyilvános iskolákban és minden helységben tanítják az ifjúságot, így készülvén a szövetségesek elleni revanchra.

A Krupp-művek nem gyártanak már agyukat, hanem naponta negyven mozdonyt készítenek.

Tilos mindenféle hírterjesztés.

A román hadseregparancsnokság rendelete

Kivonat

a 21. és 25. számú rendeletről (helyesbítve).

1. Vétkesnek tekintelnek mindazon egyének, akik bár nem rossz szándékkal a nyilvános helyiségekben, vonatokban, az utcákon stb. bármiképpen közölni, hirtelenni, megbeszélni fogják az akár igaz, akár képzelt híreket vagy véleményeket, amelyek a harci tevékenységet érintik; továbbá, amelyek a helyzetre és a csoportok áthelyezésére, vagy a katonai hatóságok rendelkezéseire, vagy bármilyen, a román hadsereget érintő ügyekre vonatkoznak.

2. Ezen vétkesek a katonai bírák által első és utolsó fokban fognak tárgyalatni és egy évig terjedő bezárásra és 2000 lei pénzbüntetésre elítélni; amikor a fenti vétkes kénkedési és árulási szándékkal történtek, a háború esetén érvényes büntető törvényekben előírt büntetések fognak végrehajlatni.

A katonailag megszállt terület parancsnoksága.

6. sz. Rendelet.

Mi a román hadsereg által megszállt magyar területek kormányzója, a katonai büntető törvény alapján, a közbiztonság és az ország védelme érdekében, hogy üzleti spekulánsok az 1, 2, 10, 20 és 25 koronás bankjegyeket a forgalomból kivonják, illetőleg azok a határon túlra s különösen Cseh-Szlovákiába kiszállítják, azokkal ily módon a közérdek és ország kárára üzletet csinálnak, mi által ezen említett bankjegyek számának a pénzpiacra való csökkenését idézik elő s mérföldet bozozjárulnak a nyilvános és közéleti forgalom megnövekedéséhez.

Rendeljük:

Bármely személy, amely a katonailag megszállt területeket elhagyja, nem vihet magával 10-nél több 1, 2, 10, 20 és 25 koronás kisebb bankjegyet.

Epenyug egyáltalában meg van tiltva bármely uton és módon ezen katonailag megszállt területről a fent már említett kisebb bankjegyekből 10 darabnál többet kivinni. Hasonlóképpen nincs megengedve senkinek ezen bankjegyekből 10 darabnál többet visszatartani. Ugyancsak szigorúan tilos a fehér bankjegyeknek kékre való becserelése, vagy nagyobb bankjegyeknek kisebb bankjegyekre való felváltása alkalmával ezen felváltásért bármilyen összeget levonni, mivel a fehér bankjegyeknek ugyanazon értékük lévén, mint a kék bankjegyeknek.

Mindazok, akik jelen rendeletet megszegik, 3000 koronáig terjedő pénzbüntetéssel lesznek sújtva, azonkívül pedig a fentemlített számnál nagyobb mennyiségben birtokukban levő kisebb bankjegyek elkoboztatni fognak. A feljelentők és nyomravezetők 30 százalék jutalomban részesülnek.

Kelt Debreczenben, 1919. évi szeptember hó 12-én.

A megszállt területek katonai parancsnoka:

kormányzó-tábornok

Mihaescu.

A pénzügyminisztérium delegátusa:
N. Barbuceanu.

Háztulajdonosnő 150 ezer koronás lopás vádja alatt.

A névtelen feljelentő kifosztotta a feljelentettek lakását.

— Az Egyetérés tudósítójától. —

Botrányos ügy foglalkoztatja most a debreczeni ügyészséget és vizsgálóbíróságot. Egy dús gazdag háztulajdonosnő ellen indult meg az eljárás jogtalan elsajátítás és lopás büntette miatt. Az ügy előzményei rendkívül érdekesek.

Ott kezdődött a dolog, hogy az év június 27-én névtelen levélben figyelmeztették a katonai hatóságot arra, hogy a Nap-utca 16. számú házban, Dáner Ábelék lakásán fegyverek vannak elrejtve. A hatóság házkutatást tartott a jelzett helyen és tényleg több fegyvert talált a lakásban. Dáneréket letartóztatták, elvitték Nyiregyházára a hadbíróóság elé, a lakást lepecsételték.

Dáneréket a nyiregyházi hadbíróóság felmentette a vád alól, miután konstatació, hogy a kérdéses fegyverek muzeális értékűek és az öreg házaspár azoknak ottléttéről nem is tudott, amennyiben még hónapokkal ezelőtt fiók helyezett el a fegyvereket a lakásban.

Mikor Dánerék visszatértek Debreczenbe és elfoglalták újra lakásukat, a legnagyobb meglepetéssel látták, hogy a lakás teljesen ki van fosztva, összes fehérneműjük, ruhaneműjük hiányzik. Körülbelül 70—80,000 korona értékű ingóság tűnt el, ennyit lopnak el akkor még teljesen ismeretlen tettesek.

Dánerék nyomban feljelentést tettek a rendőrségen. Közben ugyanabban a házban az előbbihez hasonló eset történt. Ugyanabban a házban lakó Soltész Sándor cégjegyzőt névtelen levélben feljelentette valaki, hogy szintén fegyvereket rejtget a lakásán. Soltésznél házkutatást tartottak a detektívek, de nem találtak semmit. Míg azonban Soltész távol volt a lakásból, ezt a lakást is kifosztották ismeretlen tettesek és innen is mintegy 70,000 korona értékű holmit vittek el. Soltész, mikor hazakerült, nem kis meglepetéssel állapította meg a lopást és rögtön a rendőrségre mentek feljelentést tenni.

A nyomozás számai mindkét esetben magához a háztulajdonoshoz. Kiss Józsefnőhöz vezettek. Sőt megállapítást nyert, hogy a névtelen feljelentéseket is ő küldözte el, csak azért, hogy az esetben, ha a feljelentett egyéneket elviszik, az üres lakásokban szabadon garázdálkodhasson. A házban lakók egyértelműleg vallották, hogy mikor Dáneréket elvitték, az ő aprómarhajukat azonnal eltulajdonította Kiss Józsefnő és azt mondta:

— Ezeket a gazembereket ugyanis felkötik vagy legalább is tizesztendőre elítélik, majd megesszük mi a csirkeket.

Az aprójszágot mind levágatta és saját konyháján használta fel.

Ez volt az első nyom, mely Kiss Józsefnő bűnössége mellett bizonyított. A rendőrség emberei azonkívül a ház mesternél, Kónya Gabornél találtak olyan tárgyakat, melyek Dánerék tulajdona volt és ezekre azt adta elő Kónya Gaborné, hogy Kiss Józsefnőtől kapta.

Mikor a bizonyítékok így sokasodtak, a rendőrség házkutatást tartott Kiss Józsefnő lakásán. — A házkutatás szenzációs eredménnyel járt. Nagymennyiségű fehérneműt és más tárgyakat találtak Kiss Józsefnő lakásán, amelyek Dánerék és Soltészek lakásáról valók voltak. Sok fehérneműt is talált a rendőrség, melyekben S. A. monogram volt, amelyek Soltész Anna tulajdonát képezték.

A súlyos biztosítékok alapján a rendőrség Kiss Józsefnő előzetes letartóztatásba helyezte, majd átadta az ügyészségnek. Kiss Józsefnőnek büntérszai is voltak, kik ellen még folyik a nyomozás.

Kiss Józsefnő ügyével nemrég foglalkozott a vádtanács is, amelynek védője kérte szabadlábra helyezését. A vádtanács tekintettel arra, hogy szökésétől nem kell tartani, Kiss Józsefnőt szabadlábra helyezte, de természetesen a büntető eljárás folyik ellene.

Érdekes módon kiderült bizonyítvány-hamisítás.

— Az Egyetérés tudósítójától. —

A debreczeni vasutas szakszervezet lefoglalt papírjai között talált a rendőrség egy kérvényt és ahhoz mellékelve egy iskolai bizonyítványt. A kérvényt Dobos Ferenc máv. kertész írta és kéri benne Voith Györgyöt, a vasutas szakszervezet titkárát, hogy neveztesse ki altisztnek. A kérvényhez mellékelte bizonyítvány negyedik polgári osztályról szólott és igen jó iskolai eredményt mutatott fel.

A rendőrségen, amint átnézték az irásokat, megállapították, hogy a bizonyítvány hamisított. Az eredeti név *chlormésszel ki van veve és helyette Dobos Ferenc neve beírva*, sőt még a klasszifikálás is hamisítottnak tűnt fel.

A rendőrség rövidesen megtudta, hogy a bizonyítvány egy 16 esztendő fiatalemberé, akitől jogtalan módon került Dobos Ferenc tulajdonába, aki aztán vegyi uton meghamisította az okiratot.

A rendőrség, miután a bizonyítvány meghamisítása anyagi előnyök elérése miatt követtetett el, közokirat hamisítás büntette miatt megindította az eljárást Dobos Ferenc ellen. Dobos jelenleg Ungváron van. Kiadatása iránt megtörtént az intézkedés.

A lefoglalt jegyzőkönyvek titkaiból

A debreczeni rendőrség az elmúlt napokban elkobozta a kommun és a Károlyi-fele rezsim alatt működött debreczeni va-uti szakszervezet üléseinek jegyzőkönyveit, miután egyes kommunista agitátorok szerepléséről akart a rendőrség meggyőződni. A jegyzőkönyvekből nagyon érdekes adatok merültek fel ama hajszára vonatkozólag, mely annak idején Garda Dezső debreczeni üzletvezető-helyettes ellen indult meg.

Ez a hajszá a vasutas szövetségnek január 18-án tartott ülésén indult meg, melyen Voith György titkár erős hangon kikelt Garda üzletvezető ellen, mert mint mondta, Garda a szocialisták ellen nyilatkozott és előtte vagy Voith előtt olyan nyilatkozatot mert tenni, hogy „az egész zavart a szocialisták teremtették meg.”

Voith követelte Garda Dezső azonnali eltávolítását, amihez a bizalmi ülésen hozzájárultak és pár nap múlva a munkás-tanács tényleg el is távolította Garda Dezsőt.

Ennek a mozgalomnak a vezetői Nagy Lajos, Voith György és Bernát főmérnök voltak. Hogy különösen az utóbbi milyen önzettel lélekedett, bizonyítja az a levél, amelyet a most lefoglalt iratok között találtak. Budapestről van kelteve a levél, szó szerint így szól:

Magyar Vasutas Szervezetének.

Budapest, március 4.

Tisztelt Elvtárs!

42. számú levelükre értesit-

jük, hogy Janovich üzletvezető-helyettes az igazgatósághoz van áthelyezve.

Üzletvezető-helyettesé Bernát főmérnök fog kineveztetni, azonban tekintettel arra, hogy Garda elmozdításánál ő is közreműködött, a dolog egy kissé késni fog, nehogy úgy lássék, hogy az üzletvezető eltávolítását személyes érdekből sürgette.

Magyarországi Vasutasok Szövetsége:

Weisz Károly, titkár.

A levél kül-ején az áll, hogy szigorúan bizalmas. Bizalmas lehetett, mert hisz belőle világosan kitűnik, hogy a mozgalom vezetői mégis csak némi személyes érdekből dolgoztak.

A lefoglalt jegyzőkönyvekből látható és megállapítható az is, hogy már az év elején milyen terrort fejtettek ki az egyes szakszervezetek. A január 18-án megtartott szövetségi választmányi gyűlésen, a jegyzőkönyv tanúsága szerint Janesek mozgonyvezető kijelentette, hogy mindazokkal szemben, akik a szocialista vasutas szövetséggel ellenkező politikát mernek folytatni, a legélesebb harcot indítják meg és a mozgonyvezetők el vannak szánva, hogy a sztrájk fegyveréhez nyulnak.

Érdekes, hogy a proletárdiktatura alatt a vasutasszakszervezet már csak igen lagymatag lefolyású üléseket tartott és mindenféle panaszt és kivánságot hoztak fel ezeken a gyűléseken.

A hadisegélyesek figyelmébe.

A népjóléti hivatal tudomására hozza a hadisegélyeseknek, hogy a kifizetéseket f. hó 29-től október hó 8-ig bezárólag fogja eszközölni. A kifizetések sorrendje a következő:

folyó hó 29-én az I. és II. kerület

30-án a III. és a IV. kerület,

október 1-én az V. és a VI. kerület,

6-án és 7-én az elmaradtak.

A mezőség kerületbe tartozók a fizetési napok bármelyikén ki fognak fizettetni. Figyelmeztetünk mindenkit, hogy segélyeik felvétele végett csak a meghatározott fizetési napokon jelentkezzenek. Akik segélyeiket október hó 8-ig fel nem veszik, azok a pénzükhöz csak a november havi fizetések alkalmával juthatnak hozzá.

Városi Népjóléti Hivatal.

Gyógyszertárak éjszakai szolgálata.

Az alábbi gyógyszertárak teljesítenek éjszakai ügyeleti szolgálatot:

Szombat: Megváltó, Ferenc József-ut 18. sz. Muraközy, Hunyadi-utca 5. sz. Boockay, Czegléd-ut. 22. sz. Csokonai, Mester-utca 43. sz.

Elismerten szolid és megbízható kiszolgálás

Feldheim Testvérek

posztóáruházában, Király-utca 4.

Szüreti Muri a Bikában!!

ma, szombaton este Szépségverseny. — Éjfél tánc revue. — Bacchus ünnepély. ++++++ Kiss Béla muzsikál!

A „Hentes és Mészáros bál”

Szeptember 28-án, vasárnap este 8 órai kezdettel lesz megtartva a Bika-szálló dísztermében

HIREK

Vasárnapi Istentisztele-
tek. Vasárnapi istentiszteletek sorrendje a *református templomokban*: Nagytemplomban: d. e. 9 órákor predikál Módoss Sámuel s.-lelkész, d. u. 3 órákor kátét magyaráz Marton Sándor s.-lelkész. Kistemplomban: d. e. 9 órákor predikál Ferenczy Károly s.-lelkész, d. e. 11 órákor predikál Konrad Zoltán s.-lelkész, d. u. 3 órákor kátét magyaráz Cserny János hit-tanhalg. Kossuth-utcai templomban d. e. 9 órákor predikál Nagy Jenő lelkész, d. e. 11 órákor ifjúsági istentiszteletet tart Molnár Ferenc vallástanárr, d. u. 3 órákor gyermek istentiszteletet tart Nagy István s.-lelkész. Árpád-téri templomban: d. e. 9 órákor predikál Juhász Ferenc s.-lelkész, d. u. 3 órákor gyermekistentiszteletet tart Nagy Jenő lelkész. Ispotály-templomban: d. e. 9 órákor predikál Úray Sándor lelkész, d. u. 3 órákor gyermekistentiszteletet tart Juhász Ferenc s.-lelkész. Homokkeri imaházban: d. e. 9 órákor predikál Nagy István s.-lelkész. Vasárnap délelőtt 11 órákor vasárnapi iskola 6—12 éves gyermekeknek az Ispotály-telepen levő Diakóni-sza-otthonban, a Kossuth-utcai felső leányiskolai nagytermében és az egyház tanácstermében. Délután egy órákor a Konfirmált Leányok Szövetsége tartja összejövetelét az egyházi tanácsteremben, Egyház-tér 17. sz. a.

Az ág. hitv. evang. templomban vasárnap délelőtt 10 órákor Zeman Zoltán segédlelkész végzi az istentiszteletet.

A római kath. templomban: holnap 6, 7, 8, 9, 11 és 12 órákor csendes szentmisék, 9 órákor nagymise, utána szentbeszéd. Délután 3 órákor Litánia és rózsafüzér — Szerdától, október 1-től kezdve egész hónapban hétköznapi délután 5 órákor rózsafüzér ajtatosság tartatik.

Örségek a kertekben. A kül-örségeken napirenden vannak a lopások. *Rásó István* főispán ennek folytán intézkedett, hogy rendszeres csendőrorjáratok őrizzék a kertsegeket. — Három ilyen örkülönményt állítanak föl. Egyiket a kerülete a Vénkert, az Újkert, a Cségekert és a Salvator-kórház területe, a másikat a kerülete a Széchenyikert, a Postakert, a Vargakert és a Tócskert, a harmadik a Homokkert. Ezeknek az örkülönményeknek a kerületükön megfelelő őrhelyiségük is lesz.

Hatályon kívül helyezett névváltoztatások. A belügyminiszter a hivatalos lapban rendeletet bocsátott ki, mely szerint a bolsevik uralom alatt fennállott belügyi népbiztosság által engedélyezett valamennyi névváltoztatást és azok jogkövetkezményeit hatályon kívül helyezi, illetőleg érvényteleníti. Ezzel kapcsolatban elrendeli, hogy amennyiben a belügyi népbiztosság által engedélyezett névváltoztatások az illető születési és házassági anyakönyvekben eddig fel nem jegyeztettek, azok feljegyzése most már mellőzendő, a már megtörtént feljegyzések pedig törölendők. Azokat az anyakönyvi bejegyzéseket, amelyekben az új családi név az erre vonatkozó népbiztosi engedély jogkövetke-

ményeként, a családfele részére engedélyezett névváltoztatás után született gyermekekre vonatkozó bejegyzésben az atya családi neve vagy a névváltoztatás engedélyezése után kötött házasságra vonatkozó bejegyzésben a vőlegény családi neve jegyeztetett be, ki kell igazítani. Az eljárást hivatalból vagy bárki kérelmére meg kell indítani. A névváltoztatást megengedő belügyi népbiztosi rendeletről közvetlenül a feleknek kiszolgáltató hiteles másolatok a lehetőséghez képest az illetőktől beszédendők és a belügyminiszterhez felterjesztendők. Amennyiben lehetséges, az anyakönyvvezetők az érdekelt feleket e rendeletről oly megjegyzéssel értesítsék, hogy egyrészt a megváltozott, de a névváltoztatás érvénytelenítéséből kifolyólag őket meg nem illető családi nevet viselniük nem szabad, másrészt, ha az érvénytelenített névváltoztatást óhajtják, a szabályszerű okmányokkal felszerelt új kérvényeknek felterjesztését az alispánnál vagy a polgármesternél kérhetik.

Az orvosi fakultás megnyitása a debreczeni egyetemen. A magyar minisztertanácsban történt megállapodás folytán értesitem az érdekelt orvostanhallgatókat, hogy a *debreczeni tudományegyetem orvosi fakultása az 1919—20. tanév I-ső felében mind az 5 évfolyammal egyszerre megnyílik.* A rendes beiratkozások folyó évi október hó 1-én kezdődnek és ugyane hó 14-ig tartanak. Annak sines akadály azonban, hogy valaki a most más karokon folyó beiratkozások rendjén eszközölje beiratását. — Tájékoztatom közlöm, hogy arról is történik gondoskodás, hogy az orvostanhallgatók is a lehetőség szerint lakással és élelemmel elláttassanak, mely kedvezmények elnyerése iránt annak idején az orvosi kar dékánjához s a Mensa Academica felügyelő-bizottságához kell szabályszerűen felszerelt kérvényekkel folyamodni. A tandíj a szabályzatilag óránként megállapított 3 korona. A magasabb óradíjért előadandó tárgyak, az összeállítandó tanrendben külön fognak megjelölni. Debreczen, 1919 szeptember hó 25-én. Dr. Kenézy Gyula e. i. rector.

Az idegenek Bécsből való eltávolítása Az idegeneknek Bécsből való eltávolításáról a következő hivatalos értesítést tette közzé a bécsi Korrespondenz Wilhelm: A kormány rendeletében az idegenek elutazására kihűzött határidő szeptember 20-án lejárt. A rendelet alapján nagyszámú idegen ember utazott Németország területéről. A vagyonzárlat és más akadályok miatt az nban nem utazhatott még el mindenki, akire a rendelet intézkedései kiterjednek. Azonkívül még most is folynak tárgyalások az érdekelt kormányokkal az eltávolítandó személyek szállítása dolgában. Németország népének az eddigi vendégszeretettel kell bántania az idegenekkel elutazásukig, mert az idegenekkel követett méltatlan bánásmódnak kellemetlen következményei lehetnének, amelyek még szaporítanák Ausztria bajait. A kormány teljesen tisztában van felelőségével és ebben a kritikus kérdésben sem gyűlésekkel, sem utcai felvonulásokkal nem befolyásoltatja magát.

A bécsi magyar követség vezetője meghalt. Bécsből érkezett jelentés szerint *Marsovszky Mór* követségi tanácsos, aki tudvalevően Böhm Vilmos távozása óta a bécsi magyar követség ügyeit vezette, tegnap a Löw-szánatóriumban gyomoroperáció után negyvenhat éves korában meghalt.

A tüzfafuvarozás szabaddátétele. Nyakunkon a tél s egyáltalában nincs kilátás arra, hogy szénhez jussunk. Igyekszik tehát mindenki tüzifát beszerezni a télre. Azonban ez is nehéz dolog, mert a fa behozatala korlátozva van. *Rásó István* főispán a tüzifátság elhárításának céljából előterjesztést tett *Mihaescu* kormányzóabornokhoz, hogy engedje meg a tüzifának nagyobb kvantumokban való behozatalát Debreczenbe. Mintegy 7000 vagon tüzifa behozatalára van szüksége Debreczen lakosságának, hogy a télre, úgy, ahogy, el legyen látva fűtőanyaggal.

A drága szilva. A rendőrbíró 500 korona bírságra ítélte *Markovics Ignác*ot, mert drágán árusította a szilvát. *Markovics Ignác* felelkezett az ítélet ellen a városi tanácshoz, amely felemelte a bírságot 1000 koronára.

A városi tanács rendkívüli ülése. Debreczen város tanácsa szombaton délelőtt rendkívüli ülést fog tartani, amelyen a városi erdészet sürgős előterjesztését fogja tárgyalni.

Egymillió városi kölcsön. Csóka Sámuel polgármesterhelyettes-főjegyző jelentést tett a városi tanácsnak, hogy a debreczeni pénzügyintézetektől 1.000.000 korona városi kölcsön vétetett fel. A tanács tudomásul vette a bejelentést s intézkedett a kölcsön után járó háron, havi 5 százalékos kamat kifizetése iránt.

A Pesti Hírlap nem cserélt gazdát. A budapesti lapokban hírek jelentek meg arról, hogy a Pesti Hírlap-ot eladták a keresztényszocialistáknak. Most a lap kiadói, a Légrádi Testvérek a következő nyilatkozatot tették közre a budapesti „Közértesség”-ben: „Nem igaz, hogy a Pesti Hírlapot eladták a keresztényszocialista pártnak, ilyen célú tárgyalásokat soha senkivel nem folytattunk s ilyenre még csak nem is gondoltunk. Nem igaz, hogy a zsidó újságírókat és tisztviselőket elbocsátottuk. Nem igaz, hogy a Pesti Hírlap szélnek eresztette a szerkesztőséget, nem igaz, hogy politikai irányát átjatszotta a keresztényszocialistáknak”.

Közalkalmazottak Beszerzési Csoportjának közleménye. Értesítjük tagjainkat, hogy folyó hó 27-én, szombaton délelőtt 8 órától kezdve a pénzügyi palota pinchelyiségében sertéstermékeket fogunk kiosztani az 1-től 1000-ig terjedő számú tagsági igazolványokra. A blokkolás az I-ső emeleten történik.

Magyar nyelvű tanítás a pozsonyi egyetemen. A cseh-szlovák kormány megengedte, hogy a pozsonyi egyetem jogi fakultásán további egy esztendőig a tanítás magyar nyelven történhessék.

Kivándorlás Magyarországból. A Déli Express értesülése szerint *Biró Lajos* itthagya Magyarországot. A kiváló író már családjával elköltözött pesti lakásából. Rómában telepedik le s valószínűleg olasz állampolgár

lesz, amennyiben egy nagy olasz könyvkiadó céggel hosszulejárati szerződést kötött a munkáira. *Molnár Ferenc*cel a legnagyobb holland színházi ügynökség tárgyal abban az irányban, hogy *Molnár* telepedjék le Hollandiában s ott írja meg színpadi műveit a világvárosok nagy színházi számára. Kivándorolt egyébként *Fejér Lipót*, a világszerte ismert magyar matematikus, aki pesti egyetemi tanszékét a jénai katedrával cserélte fel. Példáját követte *Pikler Gyula*, a nagynevű tudós, aki Svájcban él. Kivándorolt *Vészi Margit*, aki Rómában színházi ügynökséget létesített, itthagya Magyarországot *Dohnányi Ernő*, a zongoraművész, a magyar zenei élet legnagyobb büszkesége, *Kerpely Jenő*, az európai hírű gordonkaművész. — Egy kisebb kivándorló társaság (soraiban *Babits Mihály*, *Tóth Árpád*, *Barta Lajos*, *Bán Ferenc*) Tasmániába készül. *Király Ernő*, a jeles színész, feleségével: *Solti Hermin*nel Amerikába szerződik.

Makulatura-papír kapható a Színházi Figaró szalonjában.

Vilna csatlakozott Lengyelországhoz. Vilna 49,172 szavazatból a népszavazásnál 31,555 a Lengyelországhoz csatlakozás mellett döntött.

Friss gummláruk u. m.: férfies női övszerek, Pesszár-lumok, (Olla 3 K-től), Nelaton gummi katheterek, női gummi fecskendők, Irigátor gummi, szuszpenzoriumok, hőmérők, üveg fecskendők, Record-tűk, gummi nadrág-és fuszekli tartók, gyermek alá való gummi, melltartók, has-és csípőszoritók *Vikáriusnál*, *Piac-utca 16.*

Szüreti muli a Bikában. Ma este a Bika disztermében fényes táncmulatság lesz 8 órai kezdettel. Szencziós meglepetések: „Chaint-Éclair” verseny, éjfél tánc revue, szőlőszentelés. Tánc reggelig *Kiss Béla* muzsikája mellett. Belépő-díj 10 korona.

Tánciskola a „Margit-fürdő” tánctermében: kedd, csütörtök és szombati napon 8—10 óráig. Külön csoport magán órák bármely időben. Minden vasárnap nyilvános táncmulatság 6 órától. *Id. Schaff János* táncitanító.

Könyvtárát, ha eladó, forduljon Antalffy könyvkereskedőhöz Szent Anna- és Varga-utca sarok.

Id. Schaff János táncintézetében, a Royalban az új táncanfolyam megkezdődött. Beiratások még elfogadhatnak. Folyó hó 27-én, szombaton az iparos-és kereskedő ifjak táncanfolyamának kis próba-bál lesz. Kezdeté d. u. 6 órákor. Belépő-díj vigalmi adóval együtt 5 korona.

Dr. Szöllösi nemi betegnek rendel. Hungaria-épület.

Szüreti mulatság. Folyó hó 28-án, vasárnap a Royal disztermében szépségverseny, konfetti, szerpentincsatával és énekszámokkal egybekötve. Kezdeté d. u. 4 órákor. Belépő-díj vigalmi adóval együtt 8 korona. Tisztelettel *Id. Schaff János.*

Szepessy Ferencz tánciskolájában az új esti tanfolyam e hó 29-én, este 7 órákor veszi kezdetét, amelyre már lehet iratkozni, ugyszintén e hó 30-án egy továbbképző tanfolyam veszi kezdetét, amelyben kizárólag tánc-különlegességek lesznek tanítva és csakis tánckurzust végzett egyének vehetnek részt; továbbá a délutáni tanfolyam e hó 18-án már megkezdődött, de beiratkozni még mindig lehet, naponta d. e. 9-től este 9 óráig. *Simenffy-utca 1/c, II. emeleti disztermében.*

◆ SZINHÁZ ◆

Művész-hangverseny. A Vigszínházban csütörtökön este nagyszabású művész-hangverseny volt román művészek közreműködésével. Szép és előkelő közönség jelent meg, amelynek sorában ott láthattuk *Mihaescu* kormányzó-tábornokot is. A műsor élén *Papazoglu* csellóművész állott, aki most is ragyogó virtuozitással játszott és minden száma után zajos elismerésben részesült. *Tamasescu* bukaresti operaénekes meleg, színes bariton-hangja szintén gyönyörűen érvényesült. Minden énekszámát megtapsolták. Nagyon tetszettek a *H. Honthy* Hanna művészi táncszámai, *O. Hilbert* Janka pompás hangja néhány dal előadásában szerzett művészi élvezetet s *Ocskai* Kornél néhány opera-ária finom interpretálásában csillogtatta meg szép hangját.

Gombaszögi Frida meggyógyult. Gombaszögi Frida, a Vigszínház művésznője, hónapokig tartó súlyos betegség után teljesen felgyógyult. A merénylet nyomai szerencsésen eltűntek és a népszerű színésznő nemsokára a közönség elé lép.

Pillangó főhadnagy, operett kerül színre ma a Vigszínházban Honthy Hanna főszereplésével. A közönség e kedvelt operettjében Várnai László, Káldor Dezső, Nagy Jenő és Székely Gyula játszanak nagyobb szerepeket. (A színházi iroda jelenti).

Karenin Anna. Ma a Csokonai-színházban C) bérletben a Karenin Anna regényes dráma kerül színre. Gazdy Aranka, Bihari László, Váradi Lajos, László Gyula kiváló együttese teszi érdekessé a határos drámát. (A színházi iroda jelenti).

Vasárnap délután. Vasárnap délután a Csokonai-színházban a Névtelen asszony, színmű kerül színre mérsékelt helyárral. A Vigszínházban a Pillangó főhadnagy operettet adják Honthy Hannával. (A színházi iroda jelenti).

Mágnás Miska. Ma, szombaton délután mérsékelt helyárral a Csokonai-színházban a Mágnás Miska operett kerül színre. Marcsát Borbély Lili, Miskát Várnai László játszik. (A színházi iroda jelenti).

Szünni nem akaró frenetikus taps kíséri az Arany-Bika mozi verieté minden egyes műsor számát, a budapesti vendégművészek kitűnő produkálnak, mi-soruk a legszigorubb kritikát megállja. Széchy Ferkó, a kis film-művész, mint konferencier bájosan cseveg és már itt is a közönség kedvence, az ének és táncszámok nivósak, sokat nevet a közönség Márkus József mókáin. — Jegyelvétel délelőtt 10—12-ig, pénztárnnyítás délután 5 órakor.

Széchy Ferkó konferál az Arany Bika-mozi varietében.

A varieté műsora kitűnő.

Lulu, vigjáték öt felvonásban Góth Sándor főszereplésével az Urániában.

A lélekklató, fantasztikus dráma. Bemutatja az Apolló. Az Uranus moziban ma szombaton és holnap vasárnap „A lelkek harca” című nagyhatású dráma négy felvonásban.

◆ SPORT ◆

Mi van az egyetemi sportteleppel?

Dr. Kenézy Gyula nyilatkozata.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

A debreczeni tudományegyetem modern hajlékának felépítésével kapcsolatban tervbe vétetett egy egyetemi sporttelep létesítése is. Ezt a modernül berendezendő sporttelepet már három évvel ezelőtt meg akarták építeni, azonban az Országos Testnevelési Tanács oly nagyigényű kívánásokkal lépett fel, hogy anyagi erő hiányában el kellett halasztani a terv megvalósítását.

Dr. Kenézy Gyula orvosprofesszor, a tudományegyetem ezidei rektora, a napokban Budapesten időzvéen az orvosi fakultás megnyitáának érdekében, nem feledkezett meg az egyetemi sporttelep kérdéséről sem. Kérte a miniszteriumban, járuljanak hozzá az egyetem sporttelepének felépítéséhez. Mivel azonban pénz nincs, számottevő anyagi hozzájárulásra nem számíthat az egyetem ennek a tervnek mostani kivételéhez. Sem ehez, sem az egyetemi zenekar felállításához nem adhat hozzájárulást a miniszterium a jelenlegi viszonyok között.

— *Addig, míg a mi sporttelepünk felépíthető lesz,* — mondotta Kenézy professzor ur — *a Nagyerdőn meglévő sporttelepet fogjuk használni,* amely nemileg hozzánk is tartozik. Erről a dolgról megbeszéléseket fogok folytatni az illetékes ténnyezőkkel. Most azonban az egyetemi klinikák elhelyezésének munkájával vagyok elfoglalva. Addig, míg ezt a munkát be nem fejeztem, nem foglalkozhatom a sporttelep kérdésével. Minden lehetőet elkövetek abban az irányban, hogy a klinikákat a lehetőséghez képest elhelyezhes-sük. A jövő heten itt lesz Korb Flóris, az egyetemi építkezés vezetője s Debreczenben is marad, míg a klinikák elhelyezésének kérdését meg nem oldottuk.

— Mikorra remélhető ily körülmények között az egyetemi sporttelep felépítése?

— A tervek készen vannak. Valamennyi pénz is rendelkezésre áll. Kétségtelen, hogy már az ősszel, *lehetőbb tavasszal,* a sporttelep *egyrészt kiépítjük.* Törekvünk az, hogy az összes debreczeni sportegysületeket egy kalap alá hozzuk s közös erővel járulnak hozzá a modern sporttelep megépítéséhez, amelyet aztán közösen is használhatnának.

Az egyetemi épület használathavételéről következőket mondotta dr. Kenézy Gyula professzor:

— A kultuszminiszter szabad kezet biztosított nekem arra, hogy a megállapított anyagi keretek között irányítsam az egyetemi épületek munkálatainak befejezését, a legjobb belátásom szerint. A jövő tanévre már az egyetemi

épületben lehet elhelyezni a klinikákat. Budapesten már régebben leköltöttünk négy nagy fűtőkazánt. A miniszter most hozzájárult ahhoz, hogy ezeket megvehes-sük. Amint lehetőség nyílik rá, ezeket leszállítatjuk Debreczenbe, úgy hogy tavasszal a most fedő alatt levő egyetemi épületeket használhatba lehet venni.

Cenzurat de Sublocotementul Horla.

20 év óta fennálló szücszületemet és műhelyemet áthelyeztem Szent-Anna-utca 3. számú házamba. N. é. közönség b. pártfogását továbbra is kérve, tisztelettel: **NAGY JÓZSEF** szücs m.

Tarr Mihály törv. bej. cég általános ügynökségi irodájában Király-utca 2. sz. alatt

Előjegyzésben vannak örök áron több kisebb nagyobb családi és bérházak, kerti és telepi szőlők, konyhakertészetre alkalmas területek. Elfogad megbízásokat bármily természetű kisebb-nagyobb bérházak, földek eladása, vétele vagy bérlete közvetítésére, lakások kiadására, házasság közvetítésére feltétlen diszkréció mellett, mint a milyenek jelenleg is előjegyzésben vannak, valamint kölcsön-szerzésre, illetve közvetítésére. **Kersek 1-ső helyre leendő betáblázásra privát kölcsönt. Fehérhátú pénzt is elfogadok. Száraz tűzifa, bármily mennyiségben, még mindig megrendelhető.** **Kersek megvételre nagyobb szőlőtelepek természet, kölcsön edénnyel, vagy saját hordómba. Helybéli meghívásra házhöz megyek azonnal! Vidéki megbízásnál válaszbélyeg melléklendő!** Figyelmes és lelkiismeretes kiszolgálásról kezeskedem. Hivatalos órák: délelőtt 8—12-ig, délután 2—6 óráig.

Eladó téglá a Balogh és Vértessy gyárban!

Értekezhetni ugyanott! és Zöldfa-utca 8. sz. alatt!

Tarr Mihály törv. bej. cég ált. ügynöks. irodája, Király-u. 2.

1. Hajdumegyében 1600 magyar holdas birtok 9 évre, már földben levő őszi vetéssel, — haszonbérbe kiadó; idei termésé, élő és holt felszerelése, napi árfolyamon órok áron eladók, melyeket tulajdonos a bérlet letételével akkori napi áron visszavásárol. Ugyanott egy 400 magyar holdas birtok egy bérházal elcse-relendő. 2. Hajdu megye határában, Vértés felől, 1000 magyar holdas birtok haszonbérbe kiadó. Bővebb felvilágosítással szolgál a fenti iroda. Hivatalos órák délelőtt 8—12-ig, délután 2—6 óráig

Csapó-kertben, Apoyi-utcán 2 szobás lakás 800 négyzetögl szőlővel, azonnali átvételre eladó. **Dezső László irodája,** Maróthy-utca 19-ik szám. 0

Eladó házak!! Timár-utcán 5 szobás lakás, Árpádtéren 5 szobás lakás, Eötvös utcán 3 szobás családi ház és Károly Ferenc József-uton 2 rendbeli 4 szobás lakás istálló, kocsiszinnel eladó. — **Dezső László irodája,** Maróthy-u. 19.

Tisztviselő-telepen! 4 szobás teljesen modern, 450 négyzetögl területű, utcai fronton levő, vaskerítéssel bíró ház novemberi beköltözésre eladó. **Dezső László irodája,** Maróthy-utca 19-ik sz. alatt.

Széchenyi-kertben! 4 szobás nyaraló, szőlő, gyümölcsös és veteményessel Eröss Lajos-utcán, novemberi beköltözésre, továbbá István-uton 2 szobás lakás, 1000 négyzetögl területtel, szintén novemberi beköltözésre eladó. **Dezső László irodája,** Maróthy-utca 19-ik sz. alatt.

APRÓHIRDETÉSEK Hirdető közönség szives figyelmét felhívjuk arra, hogy a lapunk részére szent hirdetéseket délt 12 óráig sziveskedjék feladni, mert 12 óra után nem áll módunkban azt elhelyezni. Kiadóhivatal.

LEVELEZÉS Melyik urlembert volna hajlandó fiatal urleányt anyagilag segíteni. Levelet „Ujra élni” jeligére a kiadóhivatalba kérek. 1811

AJÁNLAT Hadirokkant gépész a szüreti idenyre víznyomású sajtók és esetleg vezetékek kezelését is vállalja. Csapó-kert, Kinizsi-utca 33. 1809 **Román nyelvre** mindenféle kérvényeket írok és fordítok egész nap. Haimovits, Szent-Anna-utca 58. sz. 1781

Villamos szakba vágó legkomplikáltabb munkát készít és javít Földvári elektrotechnikai gyár, Széchenyi-utca 55. szám. 1706 **Román nyelvre** írok és fordítok bármiféle kérvényeket Ogonovskyy, Kosuth-utca 11., Dr. Ballay iroda. 1766

Utazási igazolványba való képek azonnal elkészülnek Suba fényképész-nél, Csillag-utca 16. 1718 **Román-magyar kérvényeket** készíték. Schwarz, Széchenyi-u. 81. 1765

KERESLET Érettségizett flatalember megfelelő állást keres, vidéken is. Cim a kiadóhivatalban. 1808 **Egyetemi hallgató** butorozott szobát keres. Ajánlatokat „Medicus” jeligére a kiadóhivatalba kérek. 1807

ELADÁS Péterfla legszebb helyén egy ház, 1200 négyzetögl telekkel, eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Felelős szerkesztő: **Dr. SZATAI FERENC.** Kiadja: Debreczen szab. kir. város és a Piszántóli reform. egyházker. könyvnyomda-vállalat.